

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ H. V.**, bývajúcej v K., **2/ maloletej N. V.**, narodenej X.X.XXXX, bývajúcej v K., zastúpenej zákonnou zástupkyňou H. V., a **3/ A. V.**, bývajúceho v I., zastúpeného opatrovníčkou V. Z., bývajúcou v K., proti žalovanej **Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, Bratislava, Župné námestie č.13, **o 3 938 271,26 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 16 C 119/2003-360, o dovolaní JUDr. J. C., advokáta v K. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. septembra 2012 sp.zn. 2 Co 157/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalobcom 1/ až 3/ a žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 27. septembra 2012 sp.zn. 2 Co 157/2011 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 30. októbra 2009 č.k. 16 C 119/2003-360, vo výroku, ktorým súd zamietol žalobu a účastníkom nebola priznaná náhrada trov konania. Zrušil rozsudok súdu vo výroku, ktorým bol štát povinný zaplatiť zástupcovi žalobcu trovy právneho zastúpenia a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zhodne so záverom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že pôvodný žalobca M. V., ktorý zomrel v priebehu konania a dedičmi po ňom sa stali žalobcovia 1/ až 3/, svoj nárok neuplatnil v dobe do troch rokov od prevzatia oslobodzujúceho rozsudku v trestnej veci, ani jeho právni nástupcovia nepreukázali, že by takýto návrh podali. Súd prvého stupňa správne zistil, že na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky bol predložený na prejednanie predbežný návrh prejednanie nároku z 25. júna 1999 na sumu 600 tis. Sk, čo mal byť nárok na náhradu trov trestného konania, ďalej dňa 14. februára 2000 uplatňoval na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky škodu na zdraví vo výške 6 mil. Sk a 13. decembra 2001 uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 1 mil. Sk. Ďalej v konaní sp.zn. 16C/484/00 uplatnil dňa 13. decembra 2001 škodu vo výške 6 mil. 150 tis. Sk, ale išlo o náhradu trov trestného konania a škodu z ublíženia na zdraví. Až dňa 12. júla 2004 v tomto

konaní (sp.zn. 16C/119/2003) prvýkrát uplatnil odškodnenie v sume 120 mil. Sk, čo považoval za skutočnú škodu, ktorá mu vznikla viacnásobnými nezákonnými zásahmi do ochrany osobnosti. Až z tohto podania bolo možné vyvodiť, že pôvodný žalobca uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenú ušlým ziskom a inou škodou, ktorá mu vznikla v súvislosti s rozhodnutím o väzbe a treste. Túto škodu dodatočne spresnil dňa 10. októbra 2008 zástupca žalobcu. Za tohto stavu bol podľa odvolacieho súdu nárok žalobcu premlčaný, preto neprichádzalo do úvahy ani zastavenie konania a postúpenie veci MS SR ako to v priebehu prvostupňového konania a v odvolaní uviedol odvolateľ. Vo výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov zástupcu ustanoveného žalobcovi, odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa odvolacieho súdu, súd mohol byť zaviazaný k náhrade do 31. decembra 2009. Po novele uskutočnenej zákonom č. 495/2009 Z.z. musí súd od 1. januára 2010 prihliadnuť aj na § 149 ods. 2 O.s.p. a postupovať podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. Vzhľadom na zmenu zákona neostávalo odvolaciemu súdu nič iné, len v tejto časti zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátiť na ďalšie konanie v záujme zachovania dvojinstančnosti konania a rozhodnutia v otázke trov ustanoveného advokáta. Preto odvolací súd podľa § 221 písm. f/ O.s.p. zrušil v tejto časti prvostupňový rozsudok a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie, pretože rozhodnutím odvolacieho súdu by bola odňatá možnosť dvojinstančnosti konania vo vzťahu k ustanovenému zástupcovi aj tom, komu bude uložená povinnosť k náhrade týchto trov.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorým odvolací súd zrušil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol štát povinný zaplatiť zástupcovi žalobcu trovy právneho zastúpenia, podal dovolanie JUDr. J. C., právny zástupca pôvodného žalobcu M. V., ktorý sa domáhal zmeny napadnutého rozsudku a potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa v časti o náhrade trov konania, prípadne zrušenia výroku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol tento výrok rozsudku súdu prvého stupňa. Prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnil tým, že mu bolo v konaní ako právnenému zástupcovi žalobcu postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) pred preskúmaním procesnej prípustnosti podaného dovolania a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia najprv zisťoval, či dovolanie podal oprávnený subjekt a dospel k záveru, že dovolanie bolo podané osobou, ktorá na to nie je oprávnená.

Podľa § 240 ods. 1 (veta prvá) O.s.p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Na účely podania dovolania je treba za účastníkov konania v zmysle § 240 ods. 1 (veta prvá) O.s.p. považovať osoby, ktoré ako účastníci konania vystupovali pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom, eventuálne ich právnych nástupcov, ktorí do konania vstúpili v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 O.s.p. Dovolateľom teda obligatórne môže byť len účastník konania. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či takto označený žalobca je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna legitímácia).

Dovolací súd môže pristúpiť k preskúmaniu vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, len ak ide o dovolanie prípustné tak z objektívneho, ako aj subjektívneho hľadiska. Objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená v ustanoveniach § 236 až § 239 O.s.p. Otázka, kto môže dovolanie podať, predstavuje tzv. subjektívnu stránku prípustnosti dovolania a viaže sa na osobu konkrétneho dovolateľa, zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje domáhať sa odvolacieho prieskumu.

Advokát v konaní zastupuje účastníka konania na základe plnej moci (§ 25 O.s.p.), avšak sám sa nestáva účastníkom konania a to ani vo vzťahu k trovám konania. Súd vždy rozhoduje o trovách konania účastníka a len ten je procesne oprávnený podávať tak riadne ako aj mimoriadne opravné prostriedky v konaní. V tomto smere treba uviesť, že výroky súdov nižších stupňov nesprávne formulovali túto povinnosť, keď uviedli povinnosť nahradiť trovy priamo právnenému zástupcovi, vždy trovy patria účastníkovi a advokát je v zmysle § 149 O.s.p. len tzv. platiacim miestom.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie podané JUDr. J. C. bolo podané osobou, ktorá na jeho podanie nie je oprávnená. Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky toto dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. bez toho, aby sa podaným dovolaním vecne zaoberal.

Nad rámec prípustnosti dovolania v tejto veci dovolací súd dáva do pozornosti, že v predmetnej veci JUDr. J. C. ako advokát zastupoval pôvodného žalobcu v konaní. Pôvodný žalobca M. V. zomrel dňa 9.12.2009, t.j. po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa dňa 30. októbra 2009. Dňom úmrtia M. V. zanikla plná moc na zastupovanie pre advokáta JUDr. C.. Odvolanie v predmetnej veci podala ako právna nástupkyňa žalovaného jeho manželka H. V., a v spise sa nachádza plná moc, ktorou splnomocnila JUDr. C. na zastupovanie v konaní, ktorá však má dátum 11. decembra 2003. K uvedenému dátumu však H. V. nebola účastníčkou konania, ktoré je v plnomocenstve uvedené pod sp.zn. 16 C 119/2003. H. V. oznámila odvolaciu súdu, že dňa 26. septembra 2012 prevzala jej zastúpenie spoločnosť JUDr. R. M. PhD., ADVOKÁT s.r.o. so sídlom v Košiciach, Jantárová 30. Tomuto právnenému zástupcovi žalobkyne 1/ doručoval i súd rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci. Nebol žiaden právny dôvod, aby súd doručil rozsudok odvolacieho súdu JUDr. C., a to dňa 14. decembra 2012, ako vyplýva z údajov na doručenke (č.l. 411 spisu) a takisto aby bolo umožnené nahliadnuť do spisu koncipientke tohto advokáta, ako je zrejme zo záznamu na č.l. 419 spisu.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2015

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová